





10
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8
9.



1614.

1. Annueus, Dominicus: De defensione necessariis.
2. Annueus, Dominicus: De prioritare et concursu credi-
torum tam secundum jus Civile quam Personarum.
3. Annueus, Dominicus: De contrahentibus, confu-
derationibus et pactis successoris principum et Illu-
strum familiarium.
4. Annueus, Dominicus: De origine et potestate moderna
Plectorum in imperio Romano Germanico.
5. Bertram, Bernhardus: De pace religionis data.
6. Formanus, Ortelphus: De jure et privilegio scholarum.
7. Formanus, Ortelphus: De servitutibus realibus.
8. Formanus, Ortelphus: De jure edereendi.
9. Formanus, Ortelphus: Centuria questionum miscel-
lanearum ex singulis juris civilis materiis ad verum
IV Librum Inst. q. Justiniani redacta.

10. Fomannus, Ortelius: De quaestionibus et tormentis
11. Filzius, Petrus: De nobilitate politica sine civitate,
ejusque prerogativis et privilegiis
12. Gerdes, Christophorus: De jure testati
13. Pingitzer, Virgilius: De sacro Romano nationis
Germanicorum imperio
14. Schroeterus, Petrus Hieronimus: De successione conjugum
ab intestato.
15. Schroeterus, Petrus Hieronimus: De procuratoribus
16. Inerius, Johannes: Centuria controversiarum
selectissimarum ex singulis capitulis juris civitatis
ad usum Pandect. ex quibusdam juris canonici, feo-
dalis et reip. Imperii.
17. Inerius, Johannes: Quaestiones controversae ex jure
civili et feudali de prompta.

18. Inerius, Johannes: *Juris bellici delineatio brevissima.*
19. Inerius, Johannes: *De usucapionibus et praescrip-
tionibus.*
20. Theodoricus, Petrus: *De mutuo*
21. Theodoricus, Petrus: *Illustrationes . . . quorundam
sententiarum juris controversi.*
22. Angepaus, Erasmus: *De fidei.*
23. Angepaus, Erasmus: *De testamentis ordinandis*



[Faint, illegible handwriting on aged paper]



De

1614, 1

5.

DEFENSIONE NECESSARIA

Ex l. 3. ff. de Just. Et Jur. Et l. 1. C. unde vi

Ἰστορίας

Q U A M

Σὺν τῷ πανσόφῳ,

Magnificique, in Salana illustri,
ordinis Juridici auctoritate atque
suffragio,

SUB

Amplissimi Et Consultissimi Viri

DN. DOMINICI ARUMÆI J. U. D.
Profes. Publ. Scabinatus & Curiā provin-
cialis Adsefforis Celeberrimi, Præceptoris sui plu-
rimùm colendi

P R Æ S I D I O

Publicæ disceptationis examini subjicit

ABRAHAM CHRISTNERUS
Crimmicio-Misn.

Ad diem 7. Maji horis locoq̄ consuetis.

J E N Æ

Typis HENRICI Rauchmauls/

ANNO

M. DC. XIV.



VIRIS

NOBILITATE STEMMATIS,

Antiquae prosapia, virtutis atq; eruditionis

solida ἐγνωμίῳ conspicuis,

Fra-	[SIGISMUNDO]	A'	[Vigilum Præfecto, vigilantissimo.]	S
tri-				R				
bus	[ALBERTO]	H	[Utriusq; Ducatus Svidnicensis &]	I
Ger-				O		Jauraviensis, judiciiq; ibidem,		
ma-	[DAVIDI]	R	[Etiannum Jenæ studiis humanio-]	E
nis		&				R		ribus operam sedulam navan-
		NICOLAO				tibus.		S
		Nec				BALTHASARO à Bötisch.		I
		NON				ADAMO à Landeck.		I
								S

Discipulis, ut quodam per aliquot anno-
rum intervallum dilectis: ita nunc Mecænatibus
& fautoribus singulari observantiæ
cultu prosequendis,

Hanc disceptationem
Offerendo consecrat,
Consecrando offert.

Auct. & Resp.





Meo Charissimo quondam
Præptori

ABRAHAMO CRISTENERO.

O ABRAHAME sacrae defensor fide Themistos,
Et diva, Tutor sedule, Justitia.
ABRAMUM tua te tam insignia nomina clarant,
Æmula vel Phœbi nomina nominibus.
Te Mystam JURIS: JUSTI DEFENSIO JUSTA
Signat: bis vir es, Mysta, Abrahamus item.
Hinc bis-grata dabit, Mysta, simulatq; Abrahamo
Slesica terra ARAS, SLESICA terra SARAS,

Musulæ

Davidis à Rhor

accinebant.



Tutelæ dum inculpatæ moderamina verè
Tutâ inculpatâ & tu moderare manu,
CHRISTNERE, ô inculpatæ moderamine mentis
Sublimem JURIS digne tenere thronum,
Quænam te maneat rogo laus moderaminis hujus?
Et tam inculpati gloria quænam animi?
Dicam: Tutelæ tu verè es nomine Tutus
Gloria proq; modo te manet absq; modo.

De

Præptore olim suo, nunc
amico honorando omi-
nabatur.

Nicolaus à Rhor Nob. Siles.

Hæc

HÆc tua cum radio defensore corusca,
Scripta Dice aurivomis vidit ocelliculis,
In sarcasmaticos inspicans lumina nictus,
Premorsis dedit hæc sibila læta labris.
Quid tibi nunc vis VIS? te nunc JUS esse necessum est,
Et tutricem pro JURE vibrare manum:
DEFENDENS JUSTE sibi VI JUS, JUREq; homo VIM
Gignit, & hæc (JUSTA est VIS quia) VIS sine VI est.
Euge triumphandum! Lupus in grege namq; bidentum
Jam mitis, rapidi dememor oris ovat:
Hoc ultra sepem Natura saltat & Artis,
JUS è VI èq; MALO progenerare BONUM.
Jo. ab Hœckelshoven junior
Breslâ-Silesius.

A Djuva Mens Dextra; Mentis sit Persica Dextra;
Mars Dextra; Mentis ventilet arma Themis.
Sic Pete sic Repete Statu robustior hostem,
Quum ruit in vitæ jura sequestra tuæ.
Hoc HABET; exclama Victor, tibi rideat omnis
Pollice Converso; flet Libitina tubas;
Herculis ad statuam suspendas Nobilis Arma;
Nec culpæ manus ille vel ille queat.
Hoc CHRISTNERE doces Naturæ Dogma, Themistos
Cæsareæ compar undiq; Dogmatibus
Teq; doces pariter Naturæ Plasma, Themistos
Cæsareæ compar undiq; plasmatibus.
Heinricus Albertius Hammeltoun
deproperabat.

Mira cano, sed vera cano, labor improbus ense,
Se cingens stricto, vultu CHRISTNERE minaci
Te vocat, & vitam cupit obfuscare tenebris.
Quid nunc? quid cessas? pauci quos Juppiter æquus
Virtutis superum jubet constantibus armis
Constantes tot tela, viri, discrimina totq;
Effugere, putas? nil est, tibi Juppiter adstat,
Anceps pugna; labor vim, vires collige, tectim
Vim parat. En vincis, ferrum sub pectore condens.
Justa Themis sed quid? vim vi depellere quod sis
Ausus, quid dicet? refert par tuq; reclamationes?
Jure sonas, cathedram scandens, DEFENDERE FAS est.
Andreas Wittecop. Glac. Sil.



DE DEFENSIONE NECESSARIA,

Ex l. 3. ff. d. Just. & Jur. & l. 1. C. unde vi.

DEFENSIONIS MATERIAM pro casuum & circumstantiarum variarum varietate, maximè difficilem, difficultate nobilem, nobilitate utilem, utilitate ponderosam, pondere deniq; *πρόξενος* frequentem, ego delibaturus, ob multiplices plurimorum opiniones, & dissensiones penè intolerabiles (eo quòd hìc non de cassa nuce, aut asini umbra; sed hominis sanguine & vita, re omnium preciosissima agatur) operæ precium existimavi, *θέσσις & ζητήματα* subsequè ex certis juris textibus & optimorum interpretum commentariis colligere, & collectas publicæ *συζητήσεως* subjicere,
A ad

ad ipsissimam veritatis orbitam indagandam, & indagatam usui accommodandã.

Θ Ε Σ Ι Σ I.

Quia verò in defensione quandoq; homicidium, moderate inculpatæ tutelæ servato, est permissum, ut liquet, *ex d.l. 3. d. 7. & 7. & alijs juris textibus.*

II. Ipsissima methodi natura imponit necessitatem præmittendi quædam, ad subjectæ materiæ declarationem necessaria de homicidio *ex tot. tit. ff. & C. ad l. Cornel. de sicar.*

III. Dicitur autem homicidium, q. hominis cædes, destructio seu occisio *c. Homicidium 23. q. 5. lib. 19. Aug. cont. Faust.*

IV. Et definiri potest hominis destructio, qua anima divellitur à corpore, & divellens jure, aut eodemnatur aut absolvitur.

V. Hominis dico: non igitur cadaveris vel monstri humani, quod si quis transfodiat, aut decollet, homicidii reus dici nequit, licet animum occidendi habuerit, *cum Bald. ad l. 1. n. 19. C. qui accus. non poss. Et l. sororem. C. de his quib. ut indig. & c.*

VI. Destructio dicta, si fit à Bruto, in specie dicitur pauperies, *tot. tit. ff. si quadrup. paup. fec. dic.*

VII. Sin ab homine sibi ipsi violentas manus inferente, nuncupatur *ἀνοχλεία*, omni jure prohibita.

VIII. Sin ab interficiente alium, propriè homicidium appellatur, & in jure potissimum consideratur.

IX. Estq; duplex: Aliud scil. ob delictum, poenæ obnoxium: aliud verò ob casum vel necessitatem à poenâ liberum.

X. Obnoxium poenæ rursus est vel dolosum vel culposum.

XI. Dolosum, quando, voluntas directò immediatè & per se, adeoq; liberior & promptior fertur in delictum.

XII. Et vicissim, aut simplex seu repentinum: aut deliberatum.

XIII. Illud est, quando nulla prævia deliberatione, sed motu animi repentino & temerario, quis occidendi propositum, concipit, & nulla interpositâ morâ in effectum deducit.

XIV. Hoc.

XIV. Hoc, quando quis prævia deliberatione aliquem aut ex insidiis aggreditur? aut se amicum simulando invitat ad convivium, animo interimendi.

XV. Ad dolosum ergò referri debet: si quis temerario ausu Sejum insequendo è medio tollere cupiat, & errore personæ Cajum tollat.

XVI. Item si quis accepta pecunia vitæ alterius interitum moliatur & adferat: Hinc assassinium.

XVII. Item si quis spe lucri sanguinem non vereatur profundere humanum: Unde Latrocinium.

XVIII. Culposum dicitur, quum voluntas indirectè & mediatè in delictum rapitur: seu quum ex culpa homicidium perpetratur.

XIX. Culpa dicitur, cum per imprudentiam peccatur, quæ tamen humanâ diligentiam præcaveri potuisset.

XX. Estq; lata, levis, levior.

XXI. Lata: V. G. Si quis ignarus principiorum Juris Medicinæ, jaculatoriæve, aliquem morti adjudicet, pharmacis enecet, globove trajiciat.

XXII. Levis: V. G. Si putator arborum, ubi vulgò iter fieri solet, ramum dejiciat, & clamore non præmisso prætereuntem occidat.

XXIII. Levior: V. G. Si Machinarius eo in loco, ubi signum posuit, aliquid dejiciat, clamoreque prætermisso trans-euntem ex improvise interficiat, *l. si putator, ff. ad l. Aquil. & l. Divus ff. de offic. presid. plura culpa exempla suppeditabit constit. Carol. art. 146.*

XXIV. Ex quibus patet delicti gravitatem ex animo & voluntate potissimum dijudicari.

XXV. Ex delicti porro gravitate, poenæ quoq; gravitas reputanda, *Deut. 25. v. 3. fac. l. respiciendum ff. de poen. c. non asseramus 24. q. 1. ibi sceleratius est gl. in c. quid in omnibus 32. q. 7.*

XXVI. Unde dolosum gravius homicidio culposo puni-tur, *per d. l. respiciendum § fin. ff. de poen.*

XXVII. Illius poena est ordinaria: hujus extraordinaria.

XXVIII. Ordinaria seu capitalis fundatur tam juris textibus quàm rationibus.

XXIX. Juris textibus, l. 3. C. de Episcop. aud. l. unica. C. de rapt. virg. l. 3. § fin. l. qui eadem 16. ff. ad L. Cornel. de sicar. l. si quis 8. C. eod. l. capitalium 28. § venenarij ff. de pœn. § item lex Cornelia Inst. de publ. jud. Apocalyps. 13. v. 10. c. 2. de delict. pueror. &c.

XXX. Rationibus. Talis enim homicida damno & injuria afficit Deum: Rempubl. totam occisi familiam & naturam ipsam.

XXXI. Itaque contra rationem & justitiam esset consuetudo, homicidam dolosum pœna pecuniaria multans, propter auctoritatem Juris divini immutabilem, Gen. 9. v. 6. Levit. 24. v. 17. Num. 35. v. 31. Matth. 26. v. 52. c. pauper 11. q. 3. Non obstat l. 3. ff. ad L. Cornel. de Sicar. d. c. 2. de delict. pueror. l. etsi severior 3. ubi gl. v. certis rationibus C. Ex quibus caus. infam. irrog.

XXXII. Ipsa quippe æquitas cum in benignitate, tum in severitate consistit, pro facti & circumstantiarum diversitate.

XXXIII. Unde etiam pœna capitalis, alia est mitior: alia rigidior.

XXXIV. Mitior est pœna homicidii dolosi, quod repentina & temeraria mentis perturbatione perpetratur.

XXXV. Rigidior & asperior dolosi deliberati.

XXXVI. Sic exasperatur in latronibus Const. Carol. art. 137. quemadmodum & l. capitalium § famulos ff. de pœn.

XXXVII. Item in parricidio d. art. 137. Et l. 1. l. pœna 9. ff. ad L. Pomp. de parricid.

XXXVIII. In matre, quæ proprium in utero infantem occidit art. 131. ibi welch Weib/ &c.

XXXIX. In eo, qui veneno è medio tollit aliquem art. 130. ibi wer jemand durch Giff/ &c. per l. 1. C. de maleficis: Ubi asseritur plus esse hominem veneno, quàm gladio interimere.

XL. Pœna etiam ordinaria tenetur, qui auxilium & consilium præstitit, sine quibus Reus necem committere non potuisset.

XLI. Qui foetum animatum abegit; aut alioquin abortioni causam præbuit, aut infantem in solitudinem exposuit.

XLII. Item qui vulnerare lethaliter mandat, unde homicidium postea sit secutum,

XLIII. Quo

XLIII. Quo casu tam mandans, quam mandatarius capitaliter plectendi sunt.

XLIV. Et mandantis bona in crimine læsæ majestatis confiscantur, licet post illius obitum mandatarius mandatum executioni demandaverit, *Nec obstat l. mandatum C. mandati & l. fin. d. solut. matrimon.*

XLV. Quandoque etiam plures pœna tenetur ordinaria, in casu homicidii deliberati, licet ignoretur, à quo illud sit patratum *art. 148.*

XLVI. Sufficiat enim dolus & directa voluntas in ipso homicidii perpetrati actu *per c. significasti 2. de homicid. l. 1. §. Divus ff. ad l. Cornel. de sicar. l. 1. Item l. eum qui. C. eod. l. cum autem 23. §. capitalem ff. de adilit. edict.*

XLVII. In homicidio autem tumultuario & temerè facto, illi duntaxat tenentur, qui lethalia vulnera inflixerunt occiso *d. art. 148. ibi wer aber den entseibet! & c.*

XLVIII. Præterea in gravissimis, affectus effectu non secuto punitur. Unde testis, qui falsum dixit testimonium, eadem pœnâ est afficiendus, quâ aliquin innocens, innocentia non detectâ fuisset affectus *Deut. 19. l. 1. §. 1. ibi ad obligationem innocentium ff. ad L. Cornel. de sicar. & tit. seq. de fals.*

XLIX. Neque ab ordinariâ pœna dolor, ira seu commotio quælibet excusat: sed tantum justa & legibus comprobata, præcedens voluntatem, & mentem alienans.

L. Nec impedit pœnam ordinariam, compositio & transactio hæredum occisi cum Reo *per l. 5. §. fin. ff. ad L. Jul. de vi publ. l. 15. §. si negaverint ff. ad L. Jul. de adult. tex. in l. 2. C. de abolit. & in c. de collus. deteg.*

LI. Ex delicto enim duplex oritur offensa: parti una, Reip. altera *per l. 9. §. qui illicitè ff. de publ. & vectig. l. 38. ff. pact. c. 12. de for. compet. & c. 15. §. considerandum de testam. c. 36. de sentent. excom.*

LII. Quia interest Reipub. delicta ne maneant impunita, *l. 51. ff. ad l. Aquil. Nec res inter alios acta debet præjudicare tertio. penult ff. de re judic. si cui §. iisdem ff. de accusat. l. modestinus 20. ibid.*

LIII. Furiosus licet mentis compos deliquerit, tempore furoris, neq; ordinariâ pœnâ est plectendus, neq; extraordinariâ.

LIV. Ejus qui sibi ipsi violentas infert manus bona quandoque Fisco deferuntur *art. 53. ibi. wann jemand beklagt. fac. l. 3. ff. de bon. eor. qui ante sent. l. 45. §. ejus bona ff. d. jur. Fisc. l. 1. §. 2. C. d. bon. eor. qui sibi mort. consciv. 12. C. de accusat.*

LV. Culposi homicidij poena est extraordinaria.

LVI. V. G. Venator ad capiendas feras foveam faciens in itineribus, non tenetur de dolo; sed tantum de culpa, si quis praeteriens incidat & moriatur. Idem dicendum de eo, qui monendi vel docendi causa quem percusserit, aut vulneraverit, unde moriatur ut, patet *ex l. qui foveas §. l. sed etsi. 5. ff. ad L. Aquil.*

LVII. Hac poena etiam tenetur, quadrupedis hominem interficientis, dominus; si ferocitatem ejus non ignoraverit *art. 136. per tex. in princi Inst. si quadrup. paup. fec. dic. §. l. 3. ff. eod.*

LVIII. Haec quidem poena qualitatium seu circumstantiarum ratione habita modo intendi, modo remitti potest, ut patet *ex l. 38. §. ff. ad L. Jul. de adult. l. 4. C. eodem l. 4. §. 1. l. 8. ff. h. t. §. c.*

LIX. Attamen ad poenam ultimi supplicii extendi debet minimè. *Quod. d. l. 38. §. 8. ff. ad L. Jul. de adult. ut alijs juris textibus probari potest.*

LX. Sequitur homicidium quod à poena praestat immunitatem ob casum vel necessitatem.

LXI. Hinc vel casuale, vel necessarium nuncupatur.

LXII. Casuale quod fit casu fortuito.

LXIII. Est autem casus, qui nullo modo & ne quidem à diligentissimo praevideri potest *text. in l. 2. §. si eo tempore ff. de administr. rer. ad civ. pertin. gl. in cap. fin. vi non possint de homicid. c. 2. de deposit. §. c. unico de commod.*

LXIV. V. G. Si quis ligna findens & securim violenter attollens, aliquem à tergo, quem adesse ignorabat, interficiat: aut per securim è manubrio excidentem, forte fortuna transeuntem trucidet.

LXV. Plura id genus exempla reperiuntur, *d. const. Carol. art. 145. ibi ein Walbier §. c. text. in c. 48. 49. 50. 51. distinct. 50 l. si putator. ff. ad L. Aquil. c. dilectus 13. de homicidio c. lator. 9. §. c. Joannes 23 §. c. 24. eod.*

LXVI. Consi-

LXVI. Consimiliter ab omni pœnâ immunitatem meretur homicidium à furiosis, mente captis, infantibus, dormientibus, & Noctambulis citra ulla culpæ labem admissum.

LXVII. Homicidium necessarium, quod fit necessitate aut vindictæ, aut defensionis.

LXVIII. Vindictæ, quam jure tenetur Magistratus sumere de facinorosis, & maleficiorum convictis.

LXIX. Defensionis, & vel ob vim publicam; vel privatam repellendam.

LXX. Hinc defensio vel est publica & privata.

LXXI. De privata hic paucis agere nostri est instituti.

LXXII. Quia verò vocabuli cognitio etiam rudis atque *Ἐπιπόλαια* seu *συγκεχυμένη* omnium prima & necessaria; Ety-
mon haut immerito primas sibi vendicabit, *ἔστι γὰρ τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ σύμβολα* teste *Aristotele* *Ἐν τῆς ἐρμ. fac. l. in fin. C. d. offic. præfecti urb. l. 1. D. de J. & J. S. Decuriones. Instit. de testam. ord. §. est autem de tutel.*

LXXIII. Est autem defensio necessaria Germanicè *ein Notwehr*/vis atque injuriæ repulsio, depulsio, propulsatio, &c. *d. l. 3. de J. & J. S. d. l. 1. C. unde vi.*

LXXIV. Hinc definitur necessaria defensio, vis atque injuriæ propulsatio inculpata, cuilibet contra quemlibet, personarum vel rerum tuendarum gratia, Jure omni permissa atque concessa.

LXXV. Estq; vel personalis vel realis.

LXXVI. Illa est, quando vis atque injuria inculpate propulsatur à personis.

LXXVII. Hæc est: quando res seu bona contra vim impunè defenduntur.

LXXVIII. Ultraque porro est vel propria, vel aliena.

LXXIX. Illa est sui ipsius, & rerum suarum.

LXXX. Hæc vero personarum & rerum alienarum.

LXXXI. Ad personalem refertur tam vitæ, quàm pudoris defensio.

LXXXII. Ad realem verò famæ & existimationis tuitio.

LXXXIII. Ut autem hæc, indeq; de ducenda & decidenda controversa alia plenius & planius explicentur & innotescant, causæ.

causæ potissimum nobis veniunt consideranda. Scire etenim est rem per causas cognoscere. *Arle. teste, 1. post. & 1. physic. & 2. Metaphys.*

LXXXIV. Causarum v. omnium prima est finis, cuius præcipua meritò habenda est ratio, *c. dilectus 26. ubi gl. in verb. causa de rescript.*

LXXXV. Finis defensionis, est tutela seu conservatio personarum & rerum. *d. l. 3. ff. d. 7. & 7. & d. l. 1. C. unde. vi.*

LXXXVI. Fine hoc concessio conceduntur & finita seu ad finem destinata.

LXXXVII. Destinatur autem ad tutamen personarum, depulsio vis atq; injuriæ etiam cum vulnere & cæde aggressoris *d. l. 3. d. 7. & 7.*

LXXXVIII. Quæ l. 3. duplicem facti continet speciem: prima est de vi, quæ vitæ: secunda de injuria seu contumelia, quæ pudori infertur.

LXXXIX. De prima movetur isthæc quæstio: Vtrum vide licet vim vi depellere, & pro defensione vitæ impunè alium liceat interficere: *Affirm. cum certis juris textibus tum Rationibus.*

XC. Textibus juris utpote *d. l. 3. d. 7. & 7. l. 1. S. vim vi. 27. ff. de vi & vi arm. l. sed etsi 5. in princ. ff. ad L. Aquil. item c. significasti. de Homicid. ubi Pontifex ex l. 45. S. qui cum aliter ff. ad L. Aquil. ait, vim vi repellere omnibus jurib. permissum. Assentitur Const. crim. Carol. art. 129. ibi: welcher eine rechte Nothwehr. ad stipulantur l. 2. 3. 4. C. ad L. Cor. de Sicar. 4. in l. princ. cum l. seq. ff. ad L. Aquil. c. cum homo in princ. c. si. homicid. & c. non est iniquitatis 23. q. 5. itē Plat. dialog. 9. d. ll. Cic. lib. 1. offic. item lib. 2. de fin. & in orat. pro Milon.*

XCI. Rationibus seu argumentis desumptis ab æquitate divina naturali & politica.

XCII. Divina: Quia Deo est injurius, qui neglecto caritatis præcepto, plus seipso diligit alium, & plus quàm DEUM.

XCIII. Naturali. Quia Natura dictante, omniumque gentium jure, & consuetudine permittente, vitam quis sua culpa prohibetur amittere, cum non sit membrorum suorum dominus, *l. liber homo 13. in princ. ff. ad L. Aquil.*

XCIV. Politica. Quia Respub. exigit vitæ defensionem, & ne quis sua culpa citius ocyus Politicæ subtrahatur,

XCV. De

XCV. De altera facti specie itidem in disquisitionem venit, an etiam pudoris illibati conservandi gratia, quis alteri ad internecionem usque resistere possit. Affirm. tam legib. quàm rationibus.

XCVI. Legibus *d.l.3.d.7. & 7.l.1. §. pen. ff. ad L. Corn. de Sicar. Unde Paul. lib. 5. sent. ad L. Corn. de sicar.* Eum qui latronem, inquit, sibi eadem inferentem, vel alium quemlibet stuprum inferre conantem occiderit, dimittendum.

XCVII. Hinc quoque D. Augustin. *lib. 1. Tom. 1. de lib. arbitr.* Ut lex, ait: dat potestatem viatori, latronem occidendi, ne ab eo ipso occidatur: Ita etiam viro aut foeminae, violenter irruentem stupratorem interimendi, ante stuprum illatum.

XCVIII. Rationibus. I. Quia ut multo mitius, eum qui alienae vitae insidiatur, quàm qui suam tuetur, occidi: Ita longè est tolerabilius, stuprum intentantem enecari, quàm innocentem stupratum iri.

XCIX. Deinde, quia durum & iniquum opprimenti & nocenti magis favere, quàm oppresso & innocenti.

C. Tertio, Quia qui contra vim & injuriam se non defendunt, cum possunt, æquè peccare videntur, atque qui vel ipsi vim faciunt, vel facientibus consentiunt.

CI. Hinc in defensione adversarium mutilans & vulnerans de expensis aut damno heredibus occisi non tenetur, *per d.l.3. de 7. & 7. Item l. nullus 55 ff. de R. Jur. item l. si merces 25. §. culpa ff. locati.*

CII. Defensor poenam fractae pacis non incurrit, nec rem donatam amittit, si ob sui defensionem donatorem interficiat.

CIII. Ut autem *d.l.3.* Ita quoq; *d.l.1. C. Unde vi* duæ facti species dantur. Prior de vi quæ possessioni sive rebus: Posterior de injuria, quæ existimationi infertur.

CIV. De priori quæri solet, Utrum possessori liceat propria autoritate repellere vim possessioni illatam? *Affirm. per d.l.1. C. unde vi l. 2. ff. uti possidetis, consentit, l. 3. Quod metus causa & l. ult. C. unde vi, l. 14. C. de Jud. & Calicol.*

CV. Vocabulum Possessionis hoc loco pro re possessâ accipitur, *quemadmodum & in l. 11 ff. de Eviçtion. l. 3. ff. de varijs &*

B

extra-

*extraordin. cognit. l. 1. §. Scavola ait ff. Si quis. testam. lib. esse
juss. fuer.*

CVI. De posteriori facti specie, hæc quæstio in disceptationem venit; an liceat injuriam verbalem, famæ seu existimationis defendendæ gratiâ, verbis depellere? *Affirm. per l. 1. §. vim vi ff. de vi & vi arm. l. 14. §. si libert. l. 25. §. 1. ff. de procurat. &c.*

CVII. Quando duo mutuis se injuriis afficiunt, nec constat, uter illorum sit provocans, neuter actione injuriarum conveniri potest *per rationem legis 45. §. cum stramenta ff. ad L. Aquil.*

CVIII. Finem defensionis scire expedit tam litiganti, quàm judicanti.

CIX. Litiganti, cum Actori tum Reo.

CX. Actori ut quoquo versus oculis animi intentis expendat, An reus animum occidendi habuerit, & dolo malo homicidium commiserit: an verò moderamen inculpatæ tutelæ excesserit.

CXI. Deinde ut libellum rectè informet, dolum malum exprimendo potius, quàm præsumptivè concludendo *per l. 1. §. Divus ff. ad L. Corn. de sicar.*

CXII. Reo, ut exceptionem defensionis cum litis contestatione articulatè concipiat, seque non dolo malo: sed sui defendendi studio, homicidium perpetrasse, edoceat.

CXIII. Unde se ab instituta actione cum impensarum refusione absolvi petat, ostendendo se vi aut injuria provocatum.

CXIV. Judici, ut accusatum aut condemnet, aut absolvat.

CXV. Condemnet, si accusatio plenè & luculenter est probata, nec à reo elisa.

CXVI. Si semiplenè, reus investigandæ veritatis gratiâ, torturæ vel est subjiciendus: vel non.

CXVII. Est; si conjecturæ & argumenta apparent, quibus præsumptio juris, quæ est contra reum, elidatur, reusq; sit homo levis, infamis, ac sceleratus: secus si sit vir integer vitæ scelerisq; purus, occisusq; contra rixosus & contentiosus.

CXVIII. Non est, si nullæ conjecturæ vel indicia apparent, quæ præsumptionem juris contra reum elidant.

CXIX. Ab.

CXIX. Absolvat, si reus actionem institutam exceptione defensionis elidat luculenter.

CXX. Consimiliter cum refusione impenfarum ab accusatione est absolvendus, si modò sit vitæ & morum integritate præstans, licet non satis luculenter exceptionem eliserit per *l. Arrianus 47. ff. de oblig. & act. l. absentem 5. ff. d. poen. l. ea quæ 153. in fin. ff. d. R. 7. l. merito 51 ff. pro socio. l. favorabiliores gloss. in l. 1. cum arietes ff. si quadrupes paup. fec. dic. per l. 45. §. cum stramenta ff. ad L. Aquil.*

CXXI. Quæ sententia est æquitati consentanea, & rigori juris semper præferenda, *l. placuit C. de Judic. l. quod si Ephesi §. fin. de eo quod certo loco, & c.*

CXXII. Sequitur causa efficiens, quæ vel remota vel propinqua.

CXXIII. Remota est jus tam gentium, quam positivum.

CXXIV. Gentium seu naturale secundarium, quod & jus gentium primævum dicitur, sive privativum, non ea ratione, quod à gentibus sit constitutum; sed quod gentibus, id est, hominibus competat, *d. l. 3. de Justic. & Jur. & l. 1. C. unde vi l. 1. ff. ad l. Cornel. de sicar. Cic. pro Milon. c. dilecti, de sententia excommunic.*

CXXV. Naturale etiam primævum, sed duntaxat secundum quid. De quo *Cic. in orat. pro Milon. Cajus in l. 4. in princ. ff. ad L. Aquil. Ulpian. l. 1. §. cum arietes. ff. si quadrup. paup. fec. dic. l. 1. §. vim vi ff. de vi & vi arm.*

CXXVI. Positivum, & tam civile, quam canonicum. Utriusque textus habemus expressos de defensione cum moderamine inculpatæ tutelæ *d. l. 3. de Just. & Jur. & l. 1. C. unde vi l. scientiam 45. §. qui cum aliter ff. ad L. Aquil. c. 2. 3. & c. significasti 18. extr. de homicid.*

CXXVII. Propinqua rursus vel princeps: vel adjuvans.

CXXVII. Ad principalem refertur non incommodè, cum defendens seipsum & res suas: tum inter utrumque se interponens, qui Mediator dicitur.

CXXIX. Mediator hic aut verus est aut simulatus.

CXXX. Verus à læso conveniri nullo modo potest, eò quod non habuerit animum injuriandi cupidum.

CXXXI. Simulatus autem potest, eò quod habeat animum cupidum injuriandi & nocendi.

CXXXII. Defensor percutiens aut occidens mediatorem, arripientem gladium vel manum ne feriat aggressorem, de percussione vel occisione tenetur, aut non.

CXXXIII. Non tenetur si in certo vitæ discrimine fuerit, constitutus *per l. 2. & 3. C. ad L. Cornel. de sicar.*

CXXXIV. Tenetur, si in certo vitæ periculo non fuerit, constitutus defensor.

CXXXV. Omnes quippe ac singuli vim atque injuriam inculpatè possunt arcere.

CXXXVI. Non refert, utrum defendens offendendi aliquo consanguinitatis aut affinitatis, vel nullo sit conjunctus vinculo.

CXXXVII. Nec interest plurimùm, an defendens sit masculus, foemina, juvenis, senex, clericus, laicus, supremus, infimus, doctus, indoctus, liber, servus, &c. Quod innuit particula *Quisq; d. l. 3. de Just. & Jur.*

CXXXVIII. Ad instrumentalem seu adjuvantem referri possunt omnis generis arma: veluti gladius, pugio, bombardæ, pugnus, lancea, fustis, &c.

CXXXIX. Quæcunque enim arma suppeditat necessitas, iisdem defensor uti commodè potest.

CLX. Armorum itaq; paritas in defensione præcisè non mandatur. Nec obstat *c. significasti*. Quia in *d. c.* non tam ligonis instrumentum, quàm defensionis excessum Pontifex detestatur.

CLXI. *Καυχή* est ipsa offensa *προστασία* seu pronitas sese & res suas defendendi.

CLXII. *Προκαταρκτική* est ipsa offensio. De qua hæc observanda est regula.

CLXIII. Defensio nulla esse potest sine præcedente offensione.

CLXIV. Materiam vicem sustinet propulsatio seu declinatio vis & injuriæ.

CLXV. Propulsatur autem vis & injuria.

CLXVI. Nec

CXLVI. Nec tantum illata, sed etiam imminens.

CXLVII. Unde propulsationi locus est, sive quis eminus arcum aut bombardam è thecâ depromat, ut in te collineet & displodat: sive cominus gladio, vel alio quocunque armorum genere impetum faciat atque feriat.

CXLVIII. Nec solummodò vim injuriosam; verùm etiam violentam quamlibet cum brutorum, tum hominum insanorum rectè propulsamus.

CXLIX. Et tam à personis, quàm à rebus.

CL. A personis, tum quo ad vitam; tum quo ad pudorem illibatum conservandum.

CLI. Nec tantummodo suæ ipsius; sed etiam alterius vitæ & pudoris tuendorum causa, defensio cum cæde & sanguine est permissa.

CLII. Et quidem necessariò: vel cum propriæ salutis dispendio; vel citra salutis propriæ dispendium.

CLIII. Ex illa necessariò defensionem præstare tenentur.

CLIV. Primo subditi magistratibus, intuitu magistratus.

CLV. Secundo vasallus domino, respectu feudi *per c. 1. tit. hic finitur lex lib. 2. feud.*

CLVI. Tertio. Familia domino, ratione dominii, *l. cum dominus 19. ff. ad SC. Syllan.*

CLVII. Quarto. Contemplatione læsæ majestatis & parricidii, *l. utrum 6. ff. ad L. Pomp. de parricid. l. 1. 2. 3. 4. ff. ad L. Jul. Majest. Item patriæ & religionis causâ quilibet vitæ periculo se exponere jubetur.*

CLVIII. Ex hac auxilium & protectionem debent alii aliis.

CLIX. Et tam Necessariis, quàm Extranèis.

CLX. Necessariis: ut parentes, liberis tam Emancipatis, quàm Legitimis & naturalibus secundum *Dd. ad d. l. 3. ff. d. f. & f. & l. 1. C. unde vi, varijs de causis.*

CLXI. Et vice versa liberi parentibus. Quod enim in uno correlato disponitur, in altero quoque, propter identitatem rationis dispositum intelligitur *per l. non debet 41. ff. de Reg. Jur.*

CLXII. Consimiliter affines affinibus: vir, uxori: Item cognatus, cognato, &c.

CLXIII. Extraneis, ut: Homo, homini: potissimum verò Christianus Christiano: propter varia rationum monumenta.

CLXIV. Quisquis ergo; sive necessariorum sive extraneorum vitæ & pudori succurrit, dum citra vitæ periculum, succurrere potest, pœnam neque ordinariam, neque extraordinariam luit, si adgressorem servata inculpatæ tutelæ moderatione interfecerit *per l. 109. & l. quicquid 50. ff. de R. J. l. 6. in fin. de re milit. l. 2. §. item. vers. quanquam ff. de aqua & aqua plu. arc. Laetant. Firmian. lib. 6. insti. c. 11. Cic. lib. 1. offic. Ambros. c. non inferenda. Item Seneca: Non solum, inq̄uens; non nocebis, sed etiam nocentes prohibebis, &c.*

CLXV. Hinc gratis succurrens periclitanti, & eundem liberans ab hostibus, rectè facere, aut etiam pactâ mercede, eandem jure exigere posse, perhibetur.

CLXVI. Ut à personis: ita quoque à rebus tum suis tum alienis, vis jure repellitur.

CLXVII. In quarum defensione tres hæ subsequentes quæstiones notatu sunt dignissimæ.

CLXVIII. Prima utrum res à nobis defendi queant? Affirm. partim ratione partim jure.

CLXIX. Jure: civili, *l. 3. §. cum igitur ff. de vi & vi arm. l. 1. C. unde vi l. 1. C. quando lic. unic. sin. jud. se vindic. l. 4. ff. ad l. Aquil. Et canonico c. 2. & 3. de homic. & c. olim 12. §. ult. de restit. spoliator, &c.*

CLXX. Ratione: Quia res sunt instar secundi sanguinis & mediorum ad vitam degendam necessariorum.

CLXXI. Secunda: Utrum pro rerum tutamine non tantum arcere invasores, sed etiam occidere liceat privato? Negationib. exsequentib.

CLXXII. 1. Quia res ablata actionibus & interdictis repeti, aut nostro labore & fortunæ prosperitate restitui possunt.

CLXXIII. 2. Quia rerum corporalium & vitæ humanæ nulla est proportio.

CLXXIV. 3. Quia inculpatæ tutelæ moderamen non servatur, si ob solam rerum tuitionem, homicidium committatur.

CLXXV. 4. Quia rerum defendendarum gratiâ homicidium nullo jure permittitur, nisi illarum tutelâ vel jacturâ in evidens vitæ discrimen defensor conjiciatur.

CLXXVI. Unde

CLXXVI. Unde furem cum rebus fugientem, telo vel bombardæ ictu impunè occidere nemo potest, licet eundem capere, aut res suas recuperare aliter nequeat.

CLXXVII. At fur nocturnus trucidari impunè potest, si fugere nolit clamore deterritus, *l. 4. ff. ad L. Aquil. l. si pignore 54. S. furem. ff. de furt. l. 1. C. quando lic. unic. & c. Exod. 22. v. 2. Et c. si perfodiens 3. de homicid. secus: si fugiat, nec vim faciat l. furem 9. ff. ad L. Cornel. de sicar.*

CLXXVIII. Diurnus itidem si resistat, telo que se defendat: Et nocturnus (etsi miles sit, nec armis resistat) extra urbem deprehensus,

CLXXIX. Eodem modo nocturnus agrorum, populator: item reus majestatis, & hostes publici, à quolibet possunt capi, & ultimo impunè affici supplicio.

CLXXX. Talibus namque & similibus in casibus periculum personæ, non rerum, justam raptoris, furis vel hostis reddit internecionem.

CLXXXI. Tertia porro quæstio est de pœna, qua est plæctendus, qui defendendo res, excedit modum præfinitum? Extraordinariâ videlicet.

CLXXXII. Quæ de rerum defensione sunt dicta, nō ineptè accommodari etiâ possunt defensionis famæ, seu existimationis, quæ negligi minimè debet *c. nō sunt audiendi 11. q. 3. & c. nolo 12. q. 1.*

CLXXXIII. Famæ itaque integritas facta tecta omnibus conservanda: sed non cum cæde alterius.

CLXXXIV. Ubicunque enim alius præstò est defensionis modus, ibidem violentus excusationem non meretur.

CLXXXV. Quæritur autem patrociniū existimationi & vel extra judicium, vel in judicio, *l. que omnia 25. S. 1. ff. de procurat. & tot. t. ff. & C. de injur.*

CLXXXVI. Extra judicium, injuria talis retorsione repellitur & in injuriantem rejicitur.

CLXXXVII. In judicio, injuriarum actione criminali aut civili libido injuriantis coërcetur.

CLXXXVIII. Nec provocatus recriminando provocantem lædit, sed ejus maledicentiam regerit, & famam ab illo labefactatam tutatur, ne convitia agnovisse, & ab astantibus talis esse credatur.

CLXXXIX. Sive

CLXXXIX. Sive ergò gregarius gregarium; sive gregarius in dignitate aliquâ constitutum; sive hic illum contumeliosis verbis proscindat, violenta non competit defensio.

CXC. Conceditur enim retorsio, & injuriarum actio: Illâ retorquentur verba contumeliosa: hâc agitur vel ad injuriarum æstimationem; vel ad *παλιωδίαν* seu recantationem, convitiarum, & famæ restitutionem.

CXCI. Pro honoris itaque clientelâ, defensionem usurpans violentam, afficiendus est pœna extraordinariâ, ob culpam injuriato datam ab injurianti ad eadem perpetranda.

CXCII. Hinc statutum concedens privato defensionem violentam adversus verbis injuriantem, juri & æquitati non videtur consentaneum.

CXCIII. Forma defensionis consistit in moderamine inculpatæ tutelæ. Cujus hæc duo sunt potissimum requisita.

CXCIV. Primum est, ut præcedat offensio violenta vel injuriosa.

CXCV. Quemadmodum autem omnibus: ita & adversus omnes vim & injuriam inferentes defensio jure est permissa.

CXCVI. Omnes inquam, sive rationis expertes: sive rationis compotes.

CXCVII. Rationis expertes ut dementes, furiosos, Et his non multum absimiles, videlicet ebrios, noctambulos; multò etiam magis contra bestias.

CXCVIII. Rationis compotes sine discretione 1. dignitatis 2. necessitudinis 3. sexus 4. Cujuscunq; conditionis.

CXCIX. Conceditur ergò defensio contra personas, publicas & privas: Ecclesiasticas & seculares: præsides & ministros tam Ecclesiæ, quàm Reip. de facto extra ordinem procedentes.

CC. Hinc receptum, quod magistratibus, vi aut facto contra jus aliquid molientibus, unde damnum inde dependens nullo juris vel facti remedio resarciri queat, resisti, & imperium detrectari possit, *per l. 3 §. 1. ff. Quod. met. caus. l. quemadmodum §. Magistratibus in princ. ad L. Aquil. l. 32 ff. de injur. l. 5. & 7. cum utrobique not. per Doctores C. de Jur. fisc. lib. X. & l. 5. C. de metat. & Epidem.*

Et Epidem. lib. XII. l. ut vim ff. de Just. Et Jur. Canonist. in c. si quando de officio Et potestate jud. deleg.

CCI. Si verò magistratus, eorumq; ministri, ex officio & mandato exequantur officium atque mandatum, subditi armis resistere omni jure prohibentur.

CCII. Defensio etiam permessa parentibus contra liberos: & vicè versa.

CCIII. Pater enim filium necans defensionis necessitate, nulla poena tenetur.

CCIV. Si verò filium culpam deprecantem, vitæ morumq; emendationem pollicentem trucidaverit, ordinariâ legis Pompejæ de parricidiis, poenâ est afficiendus.

CCV. Mitiori. Si filii atrocitate & indignatione commotus homicidium commiserit, *arg. l. 38 ff. ad L. Jul. de adult. §. Imperatores. Item l. 5. ff. ad L. Pompej. de parricid. fac. l. Grachus 4. C. ad L. Jul. de adult.*

CCVI. Liberis adversus parentes; si ad evertendam patriam & liberos suos necandos venerint *per tex. in l. 25. ff. de relig. Et sumpt. fun.*

CCVII. Consimiliter & à liberis propulsari potest servata in culpata tutelæ moderatione, vis & injuria patris manifesta.

CCVIII. V. G. Si pater ex insidiis vel proæresi, filium in via publica necandi animo, gladio, aut alio telorum genere aggre diatur.

CCIX. Sic filius patrem Bannitum vigore statuti occidere impunè potest, *per arg. l. 38. §. liberto ff. ad L. Jul. de adult. tot tit ff. Et C. de obseq. à liberis Et c. parentibus præstant.*

CCX. Minimè verò resistendum parentibus, quando verbis severioribus aut verberibus asperioribus castigant non vi: sed jure patriæ potestatis.

CCXI. Quæ potestas olim erat vaga: (a) hodiè verò certis limitibus circumsepta. (b)

(a) *l. 11 ff. de liber. Et posth. l. ult. C. de pat. pot.* (b) *dd. 2. ll. Et l. 3. C. de pat. pot. Et l. uni. C. de emendand. propinq.*

CCXII. Hinc liberi atrociter delinquentes à parentibus sunt accusandi, *l. 2. ff. ad L. Cornel. l. de sicar.*

C

CCXIII, Non

CCXIII. Non verò occidendi. Unde pater qui filium, ob adulterium cum noverca patratum, necuerat, in Insulam deportatus legitur, eò quod patria potestas in pietate non atrocitate consistat, *l. 5. ff. ad l. Pomp. de parricid. consentit l. 3. & 4. C. de pat. pot. Item lex divina Gen. 9. v. 6. Levit. 24. v. 17. Num. 25. v. 22. Deut. 19. v. 11. Exod. 21. v. 12. & seqq.*

CCXIV. Patre paternæ castigationis modum præscriptum excedente, filius culpæ potius deprecatione & pedum celeritate salutis suæ tenetur consulere, quàm repercutere, ob reverentiam & observantiam natura & lege divina parentibus debitam.

CCXV. Si autem deprecationibus nihil promoveat, sed eo discriminis & angustiarum deveniat filius, ut alterutri sit succumbendum, licita ipsi est defensio moderata.

CCXVI. Justa quoque propulsatio vis & injuriæ concessa cognatis & agnatis, adversus cognatos & agnatos: affinibus adversum affines, &c.

CCXVII. Quod de parentibus contra liberos, & vicissim dictum; idem dicendum & de præceptoribus, magistris, tutoribus, curatoribus, conjugibus: adversus discipulos, minores, conjuges & econtra, quoties vim & injuriam inferunt.

CCXVIII. Secus est: quoties habita ratione officii verbis aut verberibus delinquentes corrigunt. Corrigentibus enim, ut justa verbis aut verberibus corrigendi defertur causa & potestas: ita correctos æqua manet obtemperandi & perferendi necessitas.

CCXIX. Quare hoc in casu filius patrem; aut discipulus præceptorem, &c. reverberando interficiens, pœna puniendus venit ordinaria.

CCXX. Tandem nec servis sive propriis hominibus contra dominos justa vis & injuriæ depulsio denegatur.

CCXXI. Alterum est, ut sequatur propulsationis cum offensione justa commensuratio, in continenti, laborante adhuc maleficio, defendendi animo.

CCXXII. Ubi tria consideraunda. 1. Modus. 2. Duratio, 3. Causa.

CCXXIII. Mo-

CCXXIII. Modus debet esse justus, id est, propulsationi cum offensione proportionatus.

CCXXIV. Vis enim & injuria atrocior, atrociolem requirit propulsationem: levior, leviolem.

CCXXV. Illa cum cæde & sanguine omni jure est permiffa.

CCXXVI. Hæc non item: Moderamen itaque inculpatæ tutelæ excedit.

CCXXVII. Primò qui graviori, vulnere vel cæde vim avertit, quàm leviori plaga avertere potuiffet.

CCXXVIII. V.G. Qui leviter pulfantem bacillo, gladio lethaliter vulnerat, aut interficit.

CCXXIX. Deinde qui objectu corporis, vim propulſat, quàm occlusis foribus evitare potuiffet.

CCXXX. Tertio, Qui pugno percutere volentem, pugio- ne vel alio telorum genere interficit: Nifi percuffurus fit robu- ſtus quidam Perufinus: aut audaculus, qui objecta etiam arma non vereatur defendenti è manibus extorquere.

CCXXXI. Quarto fi verbis læsus, facto ipfo ſeſe oppo- nat.

CCXXXII. Hinc in quæſtionem venit: utrum **EVOCA- TIO** pro tali offensione habenda fit, ut offensus eandem vi ar- mata poſſit depellere? V.G.

Utrum, ſi quis te verbis minacibus evocet, & niſi in hare- nam ſecum deſcendas, ſe nebulonis aut Titivillitii loco te ha- biturum aſſerat, comparere & congregari cum illo tenearis? Ne- gatur. Quia.

CCXXXIII. Primo in benè conſtituta Reipub. conſtitutione peculiari omnis omnino evocatio prohibetur.

CCXXXIV. Secundo conſtituitur, ut unusquisque omiſſa evocatione jure experiatur, *ob cauſam in l. nullus 14. C. de Juda. & cælic.*

CCXXXV. Tertio pœna tam evocanti, quàm evocato comparenti ſancitur.

CCXXXVI. Hinc hæredes evocantis ab evocato enecati, accuſationem inſtituere an poſſint, quæritur?

C 2

Affirm.

CCXXXVII. Affirm. Si quando de evocatione nondum constat liquido: sed adhuc ab evocato edocenda est.

CCXXXVIII. Neg. Si quando ex actis apparet liquido, eum qui interiit, fuisse evocatorem.

CCXXXIX. Quo casu posteriori. Evocatus non ab omni pœna liber est, cum contra Jus Municipale cum evocante sit congressus.

CCXL. Punitur namque pœna judicis vel graviori vel leviori.

CCXLI. Graviori, si in propulsationis actu, tutelæ moderationem transilierit.

CCXLII. Leviori: Si tutelæ inculpatæ moderamen servaverit.

CCXLIII. Evocans evocatum si interficiat, pro ratione circumstantiarum itidem vel asperiori vel mitiori afficiendus supplicio.

CCXLIV. Asperiori & quidem ordinario: si ex percutiendi actu, aliisq; certis indiciis probatur animus occidendi.

CCXLV. Mitiori & extraordinario: si quando ex percutiendi modo, indiciisvè aliis, animus occidendi non præsumitur.

CCXLVI. Quando provocans, provocatum: vel hic illum mutilat, aut vulnerat, uterque venit puniendus.

CCXLVII. Provocans, quod contra Jus Municipale provocavit.

CCXLVIII. Provocatus quod vel comparuit: vel etiam inermem & imbecillem provocantem mutilavit aut vulneravit.

CCXLIX. Unde consuetudo temerariorum, evocatum ad vindictam privatam, & non comparantem, pro infami timido & effœminato habentium, ideoque à consorcio mensa & conversatione communi arcentium, impia est & injusta.

CCL. 1. Quia vindicta est prohibita & sacris literis contraria *Gen. 15. v. 14. Lev. 17. v. 18. Deut. 32. v. 94. &c.*

CCLI. 2. Quia est interdicta legibus, consuetudinibus, & rationibus.

CCLII. Legibus, *ut l. 45. §. qui cū aliter l. 52. §. tabernarius ff. ad l. Aquil. l. 14. C. de Juda. & cœlicol. l. penult. & ult. ff. de vi priv. &c.*

CCLIII. Con-

CCLIII. Consuetudinibus, quas docet esse rationabiles
c. ult. §. ult. ubi gl. in verb. rationabilis, de consuetudin. c. 2. §. ult. c. mala consuetudo, cum c. seq. distinct. 8. l. 39. ff. d. ll. & Nov. 134. c. 7. vers. male enim l. 2. C. Quae sit longa consuetudo.

CCLIV. Rationibus 1. Quia famæ & existimationi emanentis satis est prospectum, aliis juris remediis.

CCLV. 2. Quia tutius est Deo, ipsiusq; vicarii Magistratus mandato & voluntati, quam vulgi stultissimi vanæ opiniononi & Cacodæmonis instigantis arbitrio & furori obtemperare.

CCLVI. 3. Quia fortis est, qui circa maxima pericula manet intrepidus *Aristoteles Eth. lib. 3. c. 9. Et non temere adit. d. lib. 3. c. 10. sed consilio & ratione d. lib. 3. c. 10. & 11.*

CCLVII. 4. Quia pugnat cum dilectione proximi *c. caritas. 5. §. proximos distinct. 2. de pœnit. Matth. c. 5. v. 22. Joan in 1. Epist. c. 3. vers. 15. Levit. c. 19. v. 17. Isa. c. 58. v. 4.*

CCLVIII. 5. Quia impugnat dilectionem sui ipsius. Qui enim consentit in *μνομαχίαν* & ultionem privatam, sui ipsius salutem exponit fortunæ ludibrio vanissimo, adeoq; corpus & animum non divinæ Majestati; sed diabolicæ mancipat potestati.

CCLIX. Alterum in moderamine considerandum est: Duratio, id est, ut fiat laborante adhuc seu durante maleficio.

CCLX. 1. Durante quippe offensione continuatur jure defensio tam rerum quam personarum.

CCLXI. 2. Hinc ad defensionem rerum, non tantum biduum, triduum; Sed etiam latius conceditur spacium.

CCLXII. 3. Et hostis publicus castra vi invadens atque occupans expelli potest ex intervallo.

CCLXIII. 4. Quo casu expulsus ex intervallo, etiam in continenti expulsus rectè dicitur.

CCLXIV. 5. Cessante verò offensione, cessare debet & defensio.

CCLV. 6. Peccat igitur, qui insequitur & occidit fugientem: nisi eo fine decedat, ut vires recolligat.

CCLXVI. 7. Nec exculpandus, qui post amputationem manus pedisve humi prostratum, gladio transfodiat.

CCLXVII. Ultimum in moderatione pensitandum, est
caussa: id est, defendendi, non ulciscendi propositum.

CCLXVIII. Hoc propositum aliter cœlesti καρδιωγνώση; ali-
ter terrestri judici dignoscitur.

CCLXIX. Ille perfectissimè, distinctè & evidenter uno
simplici actu, ex intrinseco cordis affectu omnes actiones intel-
ligit & dijudicat, ut passim constat ex veteris & novi Testa-
menti Pandectis sacrosanctis.

CCLXX. Hic propositum cognoscit ex ipso propulsan-
di actu, per assumpta extrinsecus argumenta seu qualitates in-
sensum incidentes *secundum Dd. in l. dolum. 6. C. de dolo malo. l. 1. C.*
ad L. Corn. de sicar. l. 1. §. Divus. ff. eod. Constit. Carol. artic. 143.

CCLXXI. Primum per præsumptiones & conjecturas,
præsertim, si noctu, aut aliàs in solitudine cædes sit facta.

CCLXXII. Quo in casu aggressor præsumitur. 1. Qui ante
injuria fuit affectus. 2. Qui armis instructus accessit. 3. Qui na-
tura est rixosior. 4. Qui fugientem fuit persecutus. 5. in rixa
mortuus. 6. fortior atque vehementior.

CCLXXIII. Deinde per confessionem ipsius rei. Et vel sim-
plicem, vel qualificatam.

CCLXXIV. Illa demum probat, si constat hominem esse
occisum, secus si non constat.

CCLXXV. Hæc verò excusat à dolo reum, si exceptionem
defensionis probando, elidat actoris intentionem.

CCLXXVI. Qualificata in dubio, id est, neque actore præ-
tensam accusationis intentionem, neque reo defensionis exce-
ptionem probantibus, non tantum doli, sed quoq; culpæ excu-
sationem præstat.

CCLXXVII. Denique per testes, quorum alii ad offensam:
alii ad defensionem deponunt.

CCLXXVIII. Illorum fides diligenter judici est exploran-
da, quæ in his consistit.

CCLXXIX. Primum ut sint idonei, dolumq; confirmet,
non nuda asseveratione, sed asseverationis ratione & rationis
probatione *fac. l. 4. C. de testib. argumento. Nov. 90. de testib. c. 2. §. Et
licet 1. Et arg. l. 8. §. vult igitur 8. ff. de transact. l. 4. ff. de suspectis tuto-
ribus §. l. 1. C. de apoch. public.*

CCLXXX, Dein-

CCLXXX. Deinde, ut testimonium perhibeant, aut sponte suâ, aut interrogati à iudice *fac. l. 3. §. Idem Divus Hadrian. v. nosti quæ crimina. ff. de testib. Authent. ap. eloquentissimum. C. de fid. instrument.*

CCLXXXI. Horum alia & dissimilis est ratio: Quandoquidem admittuntur, primum minus alias idonei, domestici conjuncti, suspecti: Nisi forsam evidentia religioni iudicis aliud suggerat, ut omnis collusionis suspitione liberetur.

CCLXXXII. Deinde etiam illi, qui causam non exprimunt scientiæ.

CCLXXXIII. Defensione probata, probatur & defensionis necessitas. Idq; vel 1. ex invasione armata. 2. percussione. 3. Percussionis metu justo. 4. armorum terrore & strepitu. 5. minis ejus, qui eas solitus est mandare executioni. 6. Infidiis stru-ctis, &c.



COROLL.

I.

Utrum scilicet Legitimus per subsequens matrimonium succedat in feudis? *Afirm. opinio verior esse videtur.*

II.

An filia per existentiam masculorum, semel exclusa, perpetuò exclusa intelligatur? Negat. æquiozem censemus opinionem.

III. Si

III.

Si vasallus feudum legaverit, an heres ad estimationem saltem ejus teneatur? Negativam putamus veriore, etiam eo in casu quando ad pias causas legatum est feudum.

IV.

Num pater de novo feudo in praesudium filiorum disponere possit? Affirmantium castra ingredi allubescit.

V.

Utrum concubinatus omni jure sit prohibitus & reprobatus? Affirmantium assertionem statuimus verosimiliorem.

F I N I S.



Jena, Diss., 1614

ULB Halle 3
002 045 826

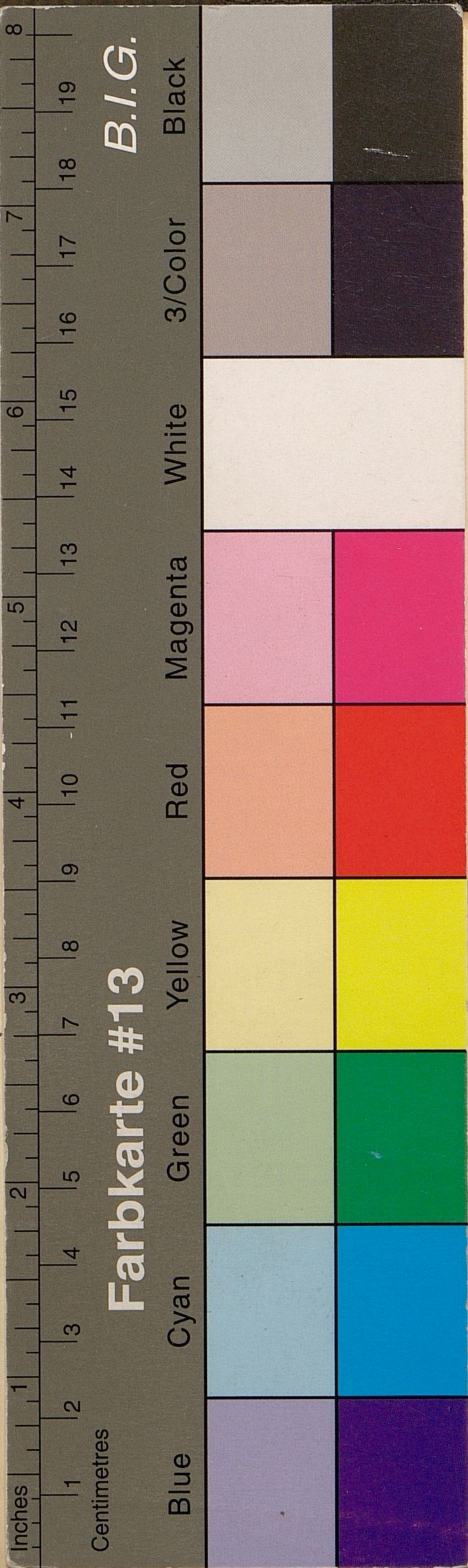


Sb.

W. A.







De 1614, 1

DEFENSIONE NECESSARIA

Ex l. 3. ff. de Just. & Jur. & l. 1. C. unde vi

Ἰστορίας

QUAM

Σὺν τῷ πανσόφῳ,

Magnifici^{que}, in Salana illustri,
ordinis Juridici auctoritate atque
suffragio,

SUB

Amplissimi & Consultissimi Viri

DN. DOMINICI ARUMÆI J. U. D.
Profes. Publ. Scabinatus & Curia^e provin-
cialis Adfessoris Celeberrimi, Præceptoris sui plu-
rimùm colendi

P R Æ S I D I O

Publica disceptationis examini subjicit

ABRAHAM CHRISTNERUS
Crimmicio-Misn.

Ad diem 7. Maji horis locoq^{ue} consuetis.

J E N Æ

Typis HENRICI Rauchmauls/

ANNO

M. DC. XIV.